

Хөнгөн бетон ХК

2015 оны үйл ажиллагааны тайлан

Үйлдвэрлэлийн дотоод орчин:

1. Үйлдвэрлэлт ба тоног төхөөрөмж

Энэ онд бид 8462,1м3 хөнгөн блок үйлдвэрлэсэн ба жилээс жилд үйлдвэрлэлийн хэмжээ буурах хандлагатай болоод байна. Манай үйлдвэр нь анх 1967 онд байгуулагдсанаас хойш өнөөдрийн хүртэл томоохон шинэчлэлт огт хийгдээгүй ба тоног төхөөрөмж элэгдэж хуучирсан, зарим нь ашиглагдахаа больсон ба засварын зардал болоод ажиллах хүчний зардал маш өндөр, сэлбэг хэрэгсэлийн олдоц муудсаар байна. Мөн 2013 оноос улс орны болоод барилгын салбарын эдийн засгийн нөхцөл муудаж үйлдвэрлэлийн захиалга эрс буураад байгаа ба үйлдвэрлэлийг 2015 онд 1 ээлжээр ажиллуулсан.

2. Түүхий эд материал

2015 онд түүхий эд материалын олдоц хүрэлцээтэй байсан боловч зарим тохиолдолд түүхий эдийн ялангуяа шохойн чанараас шалтгаалан үйлдвэрлэл зогсох тохиолдол гарч байсан ба түүхий эдийн үнэнд мэдэгдэхүйц бууралт гараагүй. 2013 онд Германаас импортлон нөөцөлсөн хөнгөн цагааны нунтаг дууссан бөгөөд мөнгөний дутагдалаас шалтгаалан дахин захиалж чадаагүй ба Хятад улсын хөнгөн цагааны нунтагыг бага багаар авч хэрэглэж байгаа нь бүтээгдэхүүний чанарт мөн нөлөөлсөн.

3. Хүний нөөц

Манай үйлдвэрийн тоног төхөөрөмжүүд нь гар ажиллагаа их байдаг учраас ажиллах хүчний асуудал маш чухалд тооцогддог ба бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл нь шууд хүнээс хамааралтай. Үйлдвэрлэлийн түвшинд ажилладаг ажилчид нь тогтвор суурьшилтай удаан ажилладаггүйгээс шалтгаалан шинэ ажилтанг дадлагажуулах хугацаа шаардлагатай байдаг. Мөн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа улирлын чанартай явагдаж байгаа учир өвлийн саруудад ажилгүй байх хугацаанд зарим ажилчдаа алдаж хавар үйлдвэрлэл эхлэх үед хүн хүчний хомсдол үүсдэгээс хугацаа мөн алдаж байна.

4. Тогтмол зардал

Цахилгаан, дулаан, уур усны зардал жилээс жилд нэмэгдэж байгаа тогтмол зардал өсч байгаа нь үйлдвэрлэлийн хэмжээг ихэсгэхгүй л бол алдагдалтай ажиллахад хүрээд байна. Үйлдвэрлэлийн хэмжээ ихсэх тусам тогтмол зардал буурдаг ч бид үйлдвэрлэлийн хэмжээг ихэсгэж чадахгүйд хүрээд байна.

5. Банкны зээл

Бид 2013 онд ЕСББанкний санхүүжилтээр 1,470,000 долларын зээл авсан ба 2014 онд 210,000 доллар төлж одоогийн байдлаар 1,260,000 долларын үлдэгдэлтэй байгаа ба валютийн ханш огцом өсөж хүүгийн зардал болон, гадаад валютийн ханшийн зөрүүний алдагдал ихэссээр байна. Энэхүү зээлийн үндсэн төлөлт гэрэний дагуу 2015 оны 10-р сард 184,400 доллар төлөгдөх байсан боловч хүндрэлтэй нөхцөл байдлаас шалтгаалан төлж чадалгүй хэвийн бус ангилалд ороод байна. 2015 оны 9-р сар хүртэл үндсэн зээлд 233,3 сая төгрөг, хүүгийн зардалд 364,1 сая төгрөг нийт 591,4 сая төгрөгийг зээлд төлсөн ба 10-р сараас төлж чадалгүй хуримтлагдан оны эцэст 39 мянган доллар болоод байна. Үйлдвэрлэлд урьдчилан захиалга авах нь улам багасаж бөөнөөр үйлдвэрлэх боломжгүй болоод байгаа ба зээлийн төлөлт хийж чадахгүйд хүрч Олон улсын байгууллагын өмнө нэр хүндээ алдаж улмаар цаашдын санхүүжилтэнд нөлөөлөөд байна.

Үйлдвэрлэлийн гадаад орчны нөлөөлөл:

Ойрын жилүүдэд барилгын салбарт хөнгөн блокны хэрэгцээ багасаж шинэ барилгууд бетон зуурмаг болоод бусад шинэ төрлийн дүүргэгч материал ашиглах нь ихэсэж байна. Мөн БНХАУ-ын хөрөнгө оруулалт, технологитой шинэ үйлдвэрүүд зах зээлд ихээр нэвтрэн орж өрсөлдөөн их болон бүтээгдэхүүний үнэ зах зээл дээр буурч байна. Монголын томоохон компаниудын нэг МАК ХХК нь Герман улсын бүрэн автомат хүчин чадал өндөртэй хөнгөн блокны үйлдвэр суурилуулан ашиглалтанд оруулан их хэмжээгээр үйлдвэрлэн зах зээлд үнийг огцом бууруулаад байгаа ба энэхүү үйлдвэр дангаараа хөнгөн блокны ихэнхи хэрэгцээг хангах учир бид одоогийн энэхүү хүчин чадал, тоног төхөөрөмжөөр өрсөлдөх боломжгүй юм.

Гүйцэтгэх захирал

Л.Давааням

Санхүүгийн тайлагнал

2015 онд 8462.1м3 блок үйлдвэрлэн борлуулж 1,0 тэр бум төгрөгийн борлуулалтын орлоготой байсан ба бүтээгдэхүүний өөрийн өртөг 805 сая төгрөгийн өртөгтэй ба борлуулалтын орлогын 79.7 хувь байгаа нь өмнөх оныхоос өртөг 24,3 хувь өссөн ба энэ нь үйлдвэрлэлийн хэмжээ буурсантай холбоотой юм. Мөн энэ онд зах зээлийн бууралттай холбоотой бүтээгдэхүүний үнэ буурч дундаж үнэ 110,030 төгрөг байсан ба 2014 оноос 15,6 хувиар үнэ буурсан нь захиалга багассан мөн зах зээл дээр үнэ буурсантай холбоотой юм.

Бүтээгдэхүүний өртөгт шууд орохгүй бусад тогтмол зардал нь 479 сая төгрөг ба үүнд удирдлага, ита, санхүү, борлуулалтын албаны цалин хөлс, ндш, ТУЗ-ын зардал, шуудан холбоо, элэгдэл, конторын ашиглалтын зардал, засвар үйлчилгээний зардал, татвар хураамжууд орсон болно. Ашиглалтын зардал нь биднээс шууд хамааралгүй өөрчлөгддөг ба 90 орчим хувь нь үйлдвэрлэлийн өртөгт 10 хувь нь зардалд шингэдэг. Мөн засварын зардал нийт зардалд эзлэх хувь өндөр ба энэ нь сэлбэг хэрэгсэлийн олдоц муу, үйлдвэрлэлийн тоног төхөөрөмж хуучирч элэгдсэнтэй холбоотой.

Мөн энэ онд нийт 364 сая төгрөгийн зээлийн хүүгийн зардал гарсан ба энэ нь валютын ханшийн өсөлттэй холбоотой өмнөх оныхоос өссөн. Ингээд үйл ажиллагааны 643 сая төгрөгийн алдагдалтай ажиллалаа. Мөн валютын зээлтэй холбоотой нийт ханшийн зөрүүний алдагдал 139 сая төгрөг байна.